

Manische Norman

Haantjesgedrag en zachtheid liggen bij acteur Hans Kesting dicht bij elkaar.

„Een acteur moet niet bang zijn om pijn te gebruiken.”

ANNERIEK DE JONG

Met zijn zware stem en sterke lichaam speelt hij mannen die minder stoer zijn dan ze lijken. Zijn *Cid* van Corneille kwam gebroken uit elk duel. Zijn *Othello* was een generaal die niet door de oorlog gesloopt werd maar door jaloezie. En zijn Norman in Alan Ayckbourns *De kruistochten* is wel een vrouwenveroveraar maar geen Don Juan omdat zijn hunkering de wens naar snelle seks overstijgt. Acteur Hans Kesting laat steeds de zwakke plekken van sterke kerels zien, hun verboden kanten, die hen verwondbaar maken en groots tegelijk, want ze hebben altijd met liefde van doen en met een surplus aan gevoel.

Die spanning tussen machogebraal en zachtaardigheid, tussen sulligheid en stalen wapengekletter, tussen haantjesgedrag en hemeltergend gehuil geeft zijn figuren een complexiteit waar geen toeschouwer zich aan kan onttrekken. Daarbij houdt hij zijn spel eenvoudig, of hij het zó uit zijn mouw schudt. Tijdens de première van *De kruistochten* in het Holland Festival was het vooral Kesting die met spontane applausjes werd beloond. Als was hij een vrij improviserende jazzmusicus of een elegant toeslaande bokser.

Hans Kesting is drieënveertig. Hij werkt, met onderbrekingen, al bijna achttien jaar bij Toneelgroep Amsterdam, Dora van der Groen, Gerardjan Rijnders en Ivo van Hove zijn de registers die hem vormden. Hij spreekt voor dit interview af op een plek die niet beter zou kunnen: op een terras waar men bewonderende blikken naar zijn gebruinde sportschoolarmen werpt, een terras pal naast de Amsterdamse schouwburg.

Het is een week voor de herneming van *De kruistochten* en Kesting zou het liefst direct het podium opgaan; hij is bang het oude niveau niet meer te halen en het enige wat dan helpt is dóen. Gewoon weer met z'n zessen aan de slag, Hilde Van Mieghem, Karina Smulders, Johanna ter Steege, Roeland Fernhout, Fred Goessens en hij, met Van Hove als de dirigent van een perfect georkestreerde chaos. Drie stukken op rij zijn het,

met drie keer dezelfde uitgangssituatie. Norman heeft met de zus van zijn vrouw een stiekeme afspraak gemaakt voor een weekendje samen weg, maar er gaat iets mis en wat een romantisch rendez-vous had moeten worden loopt uit op een enerverende familiebijeenkomst in het ouderlijk huis. Steeds zien we die situatie uit een ander perspectief en het resultaat is een uitputtende komedietrilogie, een carrousel van vreemdgaan, ontrouw en bedrog – totdat de orde wordt hersteld. En de aanjager van al die onrust is Norman.

Norman – een man zonder normen? Kesting, mouwloos T-shirt, gemillimeterd haar, grote mond, aarzelt. „Nee, die man zit in een midlife crisis, hij heeft een saai baan als adjunct-bibliothecaris terwijl zijn vrouw een 'powerwoman' is die volstrekt haar eigen gang gaat en hem eigenlijk platwalst. Logisch dat hij ter compensatie groots en meeslepend wil leven. Waarin hij wel schaamteloos is, want tegen de ene vrouw zegt hij met net zoveel aplomb 'ik hou van jou' als tegen de andere.” Het manische van Norman herkent Hans Kesting bij zichzelf. „Dat doorgaan en doorgaan en doorgaan en ten koste van alles je doel willen bereiken. En aan de andere kant dat vermogen om je in anderen te verplaatsen en de drang om het hen naar de zin te

maken. Ook zijn impulsiviteit herken ik. En zijn veroveringsdrang.”

Hoe zit dat dan daarmee? „Ik bedoel: als je uitgaat is het leuk als je gezien wordt, als iemand je aantrekkelijk vindt. Veroveringsdrang betekent ook dat je hoopt dat mensen je aardig vinden, een goeie gozer. Dat is voor mij niet per se seksueel gerelateerd.”

Huwelijk

Hans Kesting is getrouwd, met een man; de witgouden ring staat hem goed. In *De kruistochten* komt het huwelijk er minder goed vanaf. De stellen in de voorstelling lijken er in elk geval erg onder te lijden. Luidt de boodschap van de makers dat het huwelijk een gevangenis is? „Nee, dat liefde overwint. Tenminste, zo zie ik het. Uiteindelijk blijft iedereen bij el-

'Zelfs in chaotische scènes is toneel overzichtelijk'

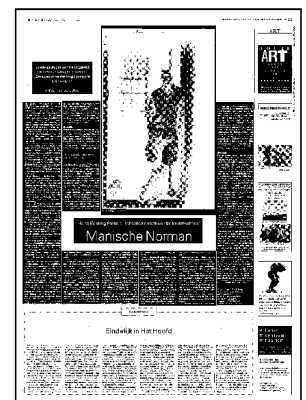
kaar. En niet contre coeur.” De vraag is of liefde zich met het huwelijk verdraagt. „Het kan wel. Mijn ouders zijn drieënvijftig jaar met elkaar getrouwd geweest en hebben drieënvijftig jaar zielsveel van elkaar gehouden.”

Toch zijn de mensen in veel stukken waarin Kesting meespeelt, niet alleen in *De kruistochten* maar ook in het puriteindrama *Rouw siert Electra*, door huwelijk en burgerlijke moraal flink verzuurd. Ja, het is of die moraal de levenslust fataal onderdrukt. Kunnen we haar dan niet maar beter afschaffen? „Onmogelijk. Er is een moraal nodig om je tegen af te kunnen zetten. Schuldgevoelens en een zeker zondebesef hebben we nodig, ook als we niet gelovig zijn. Om onze fouten toe te kunnen geven. En om onze deugdzaamheid te kunnen voelen.

Om te kunnen denken: op dit gebied ben ik schuldig maar met andere dingen zit ik goed.”

Volgt een anekdote over de *Gay Pride*.

„Een mevrouw voor me zat in een rolstoel. Die mevrouw had er al zes uur gestaan maar ze moest plassen. Ze werd dus weggereden met als gevolg dat ze haar plaatsje vooraan kwijtraakte, waar als hoogtepunt de *Idols* zouden optreden. Dus die vrouw zei wanhopig: ik zie niks. Maar andere mensen stonden daar ook al zes uur en die wilden van geen wijken weten. Eerst dacht ik: ik bemoei me er niet mee, ik kijk de andere kant op. Toen dacht ik: wat een lafaard ben jij toch dat je je er niet mee wilt bemoeien. Op een gegeven moment heb ik toch maar die rolstoel gepakt, waarop er een vent me toch kwaad werd! Het werd gewoon gevaarlijk en ik gaf het op. Zo ben je voortdurend aan het balanceren met je geweten.”

Natuurlijk, geeft Kesting toe, het weten kan ook te sterk ontwikkeld zijn, en dan wordt het pathologisch. Zoals het ook ziekelijk is wanneer men, zie iedereen in *Rouwsiert Electra* en bijna iedereen in *De kruistochten*, de liefde als een drift, dus als een zonde opvat. Voor Hans Kesting is de liefde een zalig gevaar waarbij je een paar dingen zeker niet moet doen: „Niet te vaak tegen de ander zeggen dat je zoveel van 'm houdt. Niet te veel van de ander willen weten hoe verliefd-ie is. Niet met je gevoelens te koop lopen en geen angst hebben dat die liefde weer weg kan gaan. Dat doe ik nog vaak verkeerd.” Waarom we op het toneel zoveel voorbeelden zien van liefde die misgaat en zo weinig van liefde die goed gaat? „Omdat liefde die misgaat oneindig veel spannender is om naar te kijken. Je wilt toch de worsteling zien en de weg ernaartoe. Of de weg naar beneden, de verschrikkingen. Zonder leed geen loutering, geen broodnodige katharsis.”

Waaruit bestaat dan de katharsis in, pakweg, *Othello*? „Dat je ziet dat het Jago niet lukt om Othello tot best te vernederen. Ook tijdens het doden van Desdemona blijft hij een liefhebbend mens.” Een liefde die op gespannen voet staat met de mannenwereld waarin Othello leeft, in Van Hove's enscenering gesymboliseerd door het Amerikaanse leger. Eerzucht, machtswellust en het buitensluiten van de vrouw: dat lijkt Van Hove's definitie van mannelijkheid te zijn. Is het ook die van Kesting? „Mannen zijn wel haantjes. Ik ben ook een haantje. Er is toch altijd een soort van hiërarchie in zo'n toneelgezelschap en een soort van opper-aap, om maar in dierentermen te blijven spreken. Het zichzelf op de borst slaan is wel des mans, geloof ik. Het achternalopen van je pik. Het constant willen scoren. Wat ook z'n positieve kanten

heeft. Want zonder agressie kom je nergens.”

Othello was na een mislukt uitstapje naar het televisie-amusement voor Hans Kesting een glorieuze comeback aan het toneel. Het treurspel is hem aan het hart

gebakken wegens de eigenaardigheid van iedere tragische held. „In de volle overtuiging het goede te doen gaat hij volstrekt de verkeerde kant op. Tragische helden zijn mensen die ten onder gaan aan hun eigen daadkracht.” Maar even graag speelt hij in een blijspel: „Het misverstand is daarbij de bron van hilariteit. De zaal reageert meestal hevig. Met als gevaar dat je te vet aanzet en je eigen glorie voorop stelt. Fout, helemaal fout. Je moet je dienstbaar opstellen, aan de tekst en aan elkaar, je moet elkaar echt helpen. Want je maakt een grap nooit alleen, altijd met z'n tweeën of drieën.”

Dat de om zijn ernst bekendstaande

Van Hove met *De kruistochten* ineens ook komedie bleek te kunnen regisseren heeft Kesting aangenaam verrast. En aangenaam was het niet altijd tussen die twee. Naar de 'manager' Van Hove stuurde Kesting samen met andere spelers vorig jaar een brief met een paar naar zijn overtuiging vriendelijk gestelde punten van kritiek. Van Hove zag het anders, waarna Hans Kesting tijdens een emotionele vergadering zijn vertrek aankondigde. Een impulsieve daad, zegt hij nu. Inmiddels gaat het al beter met de bedrijfsvoering van Toneelgroep Amsterdam. En de 'regisseur' Ivo van Hove heeft hij altijd hooggeacht. „Hij kijkt heel goed naar wat je doet. Hij geeft je heel veel vertrouwen. Met een simpele opmerking kan hij je aanjagen.”

Vleugels

En dan gebeurt het dat het spel vleugels krijgt. „Juist als je niet te ambitieus bent, niet te gretig, niet te dwangmatig, wil dat weleens lukken. Blijven ademen, blijven kijken, blijven luisteren: ontspannen slagvaardig zijn als in een jamsessie.” Een goede acteur bezit volgens Kesting de vijf P's van regisseur Dora van der Groen: 'Persoonlijkheid, poëzie, pijn, plezier en perversie.' Pijn, dat is wat meegemaakt hebben in je leven. Je moet als acteur ook niet bang zijn om pijn te gebruiken, waarna we meteen bij

de perversie zijn aangekomen. Stel, je moet iemand vernederen op het toneel. Dan moet je het perverse genoeg willen voelen om daar ver in te gaan. Genieten van de zin: ik haat je.”

Over zinnen gesproken: wat voor zin heeft toneel?

„Toneel kan ontroeren, toneel kan vrolijk maken, toneel kan tot denken aanzetten, toneel kan laten zien hoe het niet moet, toneel kan troosten. En voor mij is de zin van toneel dat ik me er gelukkig bij voel. In het dagelijks leven is het vaak erg onrustig in mijn hoofd, dan heb ik weinig controle over mijn gedachten. Op het toneel heb ik wel die controle, heb ik wel dat overzicht, weet ik wel hoe de dingen gaan lopen. Zelfs in chaotische scènes is toneel overzichtelijk.”

De man met de spierbundels zucht. Het gesprek heeft hem afgemat. Nog één antwoord dan. Nee, zijn sterke lijf zit Hans Kesting bij het spelen van 'kwetsbare' rollen echt nooit in de weg. Behalve in *De Cid*. „Toen heb ik een bocheltje opgezet om dat sportieve lichaam wat minder te accentueren. Ik ga niet alleen uit ijdelheid naar de fitnessstudio, hoor! Ik ben het ook gaan doen omdat het mijn hoofd schoonmaakt. En omdat ik een angstig mens ben. Nerveuze conditie, zwaar hypochondrisch. Wat sinds ik als HIV-patiënt gediagnosticeerd ben gek genoeg over is, want wat is er nou fijner voor een hypochonder dan om de drie maanden naar de internist te mogen en iedere keer te horen dat het goed met je gaat? Maar toch, die angst. De angst niet te slagen in het leven. De angst dat ik een slapjanus ben. De angst heeft ervoor gezorgd dat ik in ieder geval een sterke buitenkant wil hebben.”

'De Kruistochten'. T/m 28/8 in de Stadsschouwburg van Amsterdam; tournee van 30/11 t/m 18/2. *'Othello'*. 16 t/m 18 september; tournee t/m 4 november. Inlichtingen: 020-5318484 of www.toneelgroepamsterdam.nl.